

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
Zs. N. Sz. — — — 558
Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ISIDO POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre	— —	850
Félévre	— —	450
Negyedévre	— —	240
Egy hónapra	— —	85
Egy szám ára pályaudva- ron és vidéken is lej	4	
Bukarestben	— —	6

Csehszlovákiában

Egy hónapra	—	ck 35.—
Egy szám ára	—	ck 15.—

1926 január 4 Hétfő

Cluj-Kolozsvár ★ IX. évfolyam ★ 2 szám

5686. Tévét 18

Anasztázia nagyhercegnő

Anasztázia nagyhercegnő épp oly elzártan és épp oly isten kegyelméből valóban élt és álmodozott a téli palota ablakai és a különös, misztikus illatú termek falai mögött, mint az európai uralkodóházak többi kiváltságos gyermekei. Nem ismerte az életet, nem ismerte az embereket, színes mesének és különös elrendeltetésnek fogta fel a környező világ jelenségeit, melyeket csak félig nyitott szemekkel szemlélhetett. A királyleányok csak a mesemondók írásaiiban ismerték az élet tragédiáit, az érzések viharát, mert hiszen éppen arra nevelték őket, hogy az érzések és érzékek fölött álljanak s a nagy emberi bolyt, mint művészi alakításra szánt masszát kezeljék.

Imádság és fájlom, alig elsőhajtott vágyak és elképzelések közepette így köszöntött Anasztázia hercegnőre, a cár leányára a véres napok legvéresebbike, mikor marcona alakok törtek a cári családra, hogy életüket feláldozzák az örök emberi bestialitás történelmi oltárán. S ekkor Anasztázia hercegnőre az Élet lángoló és csodálatos arca meredt rá, az életé, mely eddig álom volt csak, de most minden rejtelmével, szinte pillanatok alatt megmutatkozott előre. S az uralkodó leány, akinek egyetlen kézműdolátára milliók görnyedtek meg azelőtt, most a lélek természetes parancsára ösztönösen nyúlt egy kéz felé, mely bár plebejusi kéz volt, de az életet, az utat, a menekülést jelentette számára. Anasztázia hercegnő megremegett a vértengerből s egy Csajkovszky nevű lengyel Németségéből szökött, ahol mindmáig a legnagyobb inkognitóban élt. És mint megbízható német lapjelentések közlik, a nagyhercegnő a napokban férjhez is ment megmentőjéhez.

A nagy távolságok így érnek néha össze, hogy egymást kiegészítsék és kiegyenlítsék. Így valósulnak meg néha a mesék, hogy a képzelet szomjúságát a valóság boráival tudítsák fel. Magasságban és mélységben az Élet hatalmas anygával állanak lánggalossáikkal, hogy az emberek között kifeszített gátakat egyetlen csapással szétzúzzák és az élet ösvényét, a vér evangéliumát tegyék uralkodóvá a mesterseges parancsok fölött. Anasztázia nagyhercegnő nem az első és nem az utolsó, akit a népi képzelet legendák hősnőjévé fog avatni. Mindig voltak és mindig lesznek királyfiak és királyleányok, akik a királyi paloták magasságából leszállottak és le fognak szállani az emberek fiaihoz, hogy — miként a görög mitológia olympusi istenei — megismerjék az emberek szenvedéseit és töl e szenvedéseken, az emberek örömeit is. Nincs ebben semmi csodálatos és semmi érthetetlen. Ismeretlen erők és különös rendeltetési törvények, a fejlődés és visszafejlődés harcban álló erői emelhetnek osztályok, nemzetek, társadalmak közé merev válaszfalakat, szellemi és idelebeli eltéréseket: a vér és az ösztön zugó és magamagát őrzi meg nem tagadó lángjai mindig egygyé fűgják forrasztani a különvált, egymástól messze elgurult alkatrészeket. Ez a mesék igazsága és az élet ritka elégtétele.

Anasztázia nagyhercegnő elvesztette a cári udvar ragyogó pompájának lehetőségeit, elvesztette a magasság elixírjét s a hatalom fenségét, de helyette talán a legértékesebbet nyerte meg: az életet. Az élet a végtelen lehetőségek világa s élni — bár nyomorultul is — többet jelent, mint elveszni a semmiségben, az élet meg nem ismerésének ingatag kódében. Anasztázia nagyhercegnő mindeire a megismerés megdöbbentő élelétásával eszmélhetett rá, mert ha nem így lett volna, nem nyújtotta volna kezét egy len-

gyel köznemesnek, ha az a nemes életmentője volt is.

Szörnyű árat fizetett az életéért Anasztázia, de az élet nem maradt hálátlan az ő szerelmeseinek. Az orosz lélek fensége a szeretet szomjas népének királyi hajtszában majdan lombbá terebélyesedik s egy elvesztett hatalmas birodalom birtoka helyett egy egészen új, egy végtelen világ szépségét hozza el majd számára: a szeretet boldogságát és a megismerés elixírjét.

A mesék néha valósággá válnak, hogy a

valóság költészetévé finomuljanak. A királyfiak és királyleányok néha — mint a mesékben — hosszú vándorutakra kelnek, hogy önmagukat és az embereket megtalálják. E hosszú uton — miként a mesében — köntösüket tűske tépi, arukat hő aszalja meg, de szívük kitar a célban, hogy végre is diadalmaskodjék. Anasztázia borzalmas éjszakán kelt utra, de végre megérkezett a célhoz. Megtalálta önmagát, megtalálta az embereket.

Mesének tetszik, pedig igaz valóság. A valóság meséje, a mese valósága. (s. l.)

Egyszakaszos törvénnyel veszi tudomásul a parlament Károly trónörökös lemondását

(Cluj-Kolozsvár, január 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Károly trónörökös lemondásával kapcsolatos eseményekről ma is csak a kormány félhivatalos távirati irodájának jelentéseit közölhetjük.

Bukarest, január 2. (Rador) A „Monitorul Oficial” mai külön kiadása közli a parlament összehívásáról szóló királyi dekrétumot, az alkotmány 19. szakaszára való hivatkozással.

Bukarest, január 2. (Rador) A kormány ma megtette a szükséges előkészületeket a színejai határozat megvalósítására. Marzescu igazságügyminiszter, Buzdugan semmitiszéki elnökkel és Satescu államtitkárral elkészítette a parlament elé benyújtandó törvényjavaslatok szövegét.

Vasárnap a király Színájában fogadja a kormány több tagját, akikkel megbeszéli a parlament elé terjesztendő trónbeszédet és megadja előzetes szentesítését az ezzel kapcsolatos törvényjavaslatokhoz is.

A kormány egyébként állandó permanenciában van. Tegnap délután Bratianu Jónel miniszterelnök lakásán érkezett volt a parlament hétfői ülése tárgyában. Az értekezleten a miniszterelnökön kívül Bratianu Vintila pénzügyminiszter, Alexandru Constantinescu, Marzescu és Duca miniszterek vettek részt. A tanácskozáson megállapították a Károly trónörökös lemondásának elfogadásáról szóló alakiságokat, valamint az új trónörökös proklamálásának formáját is. A király trónbeszédét fog intézni a parlamenthez, annak tudomására hozva a királyi herceg visszavonhatatlan elhatározását.

A kamara és szenátus együttes ülésben fogják a trónbeszédet meghallgatni, majd egy egyszakaszos törvényt szavaznak meg, amely elfogadja Károly lemondását és proklamálja Mihály herceg trónörököségét.

A nemzet képviselői e törvényre nézve egységes testületként fog szerepelni és csak azután tart külön ülést a kamara és a szenátus, hogy a többi ezzel összefüggő kérdésben, így Károly főherceg polgári viszonyára, a trónörökös gyámságára és a királyi ház szabályzatának módosítására vonatkozólag határozzon.

A holnapi kamarai ülésel kapcsolatban Orleanu azt az indítványt tette, hogy tartózkodjanak a képviselők, illetve a pártok minden hozzászólástól és csupán csak hallgassák végig a beterveztendő javaslatot és járuljanak hozzá egyhangulag. Argetoianu az a véleményre, hogy el kell fogadni Orleanu álláspontját és a pártoknak tartózkodniuk kell mindenféle véleménynyilvánítástól.

A kamara holnapi ülésén Bratianu Jónel a javaslat feloilvasása után a Háztól sürgősséget fog kérni, amelynek elfogadása után a parlamentet január 18-ig elnapolják.

Bukarest, január 2. (Rador) A „Viitorul”, a kormány hivatalos lapja vezércikkben foglalkozik a történelmi jelentőségű színejai határozattal. A cikk megállapítja, hogy a lapok többé-kevésbé hűen számoltak be a koronatanács elfolyásáról, amely fájdalmas áldozatot követelt az ország vezetőitől, amit azonban meg kellett hozni az uralkodó parancsoló kérésére. „Az állam magasabb érdekei követelték ezt a döntést, amely egy nép történelmének sulyos óráiban született. Ha ez a megváltás az eltávoztoknak kívánságára és iniciatívájára történt is, mégis megindító, mert bizonyos belső érzelmek elfojtásával jár, amelyek kapcsolatban állanak a volt trónörökös személyébe vetett remények emlékével is. Ezért a színejai határozat nem volt könnyű az államférfiak részére és még kevésbé volt könnyű a király számára, aki újból oly nagy és megindító gesztussal élt, mint amilyen királyi gesztust használt 1916-ban is, nemzeti egységünk megteremtése érdekében.”

Bukarest, január 2. (Rador) A „Lupta” közli Maniu Gyula nyilatkozatát, a színejai eseményekkel kapcsolatban. A nemzeti párt elnöke arra a kérdésre, hiszi e, hogy az események mélyebb politikai hullámokat fognak-e vetni, a következőket válaszolta:

— Nem hiszem és nem is szabad, hogy ez a kérdés a politikai élet problémái közé kerüljön. A kérdésben hozott határozat megvitathatlan és végleges, bármilyen is lett volna előbb a magánvélemények. A kérdésnek teltszinen tartása senkinek sem használhat, csupán az ország ellenségeinek. Ezért haladéktalanul el kell azt tüntetnünk a politikai vitákból. A meghatott színeinek fájalmát nem szabad sulyosítani e kérdés napirendentartásával. Remélem, hogy ezt mindenki megérti.

Bukarest, január 2. (Rador) Hírtu udvari miniszter visszaérkezett Velencéből és magával hozta Károly extrónörökös levelét, amelyben beleegyezik fának, Mihály hercegnek trónörökösé proklamálásába. Hírtu ma hosszabb megbeszélést folytatott a miniszterelnökkel. Miklós herceget hazahívták Londonból, ahová nem is tér vissza, hanem végleg az országban marad.

Károly extrónörökös kulturálaplányát, a „Fundatia Caroli” likvidálják. A személyzet a kultuszminisztériumba megy át. A trónörökös összes vezetőpozícióját üresnek fogják deklarálni és rövidesen gondoskodnak azok betöltéséről.

A halálraítélt családja

Manoiloff orosz professzor felfedezése a kevert vér megkülönböztetésére

(Cluj-Kolozsvár, január 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vannak gondolkodók, akik azt állítják, hogy a kultúra és a tudomány szerencsétlenné tették az emberiséget. Van is ebben valami igazság, ha arra gondolunk, hogy a kémia fejlődése megteremtette a lőport és a mérges gázokat, a technika világra szülte a legválogatottabb embergyilkoló gépszerkezeteket, a Nobel-díj megalapítója a dinamitból szerezte meg króziusi vagyonát. Tagadhatatlan azonban, hogy a tudomány művelői legtöbbször az emberiség javát akarták szolgálni felfedezéseikkel, amelyeket aztán éppen az ellenkező rendeltetéssel használtak fel. Valószínűleg, sőt bizonyos, ez lesz a sorsa Manoiloff szentpétervári professzor legújabb felfedezésének is, a mellyel — állítólag — egyetlen vércsopepből meg lehet állapítani, hogy ki melyik emberfajhoz tartozik.

Egy müncheni orvosi szaklapban dr. Manoiloff szentpétervári professzor tette közzé ezt a felfedezést. A felfedezés a régi kutatásokon alapszik, hiszen már Landsteiner bécsi tanár kimutatta, hogy az emberiség négyféle vért csoportba osztható. Azóta bebizonyították azt is, hogy a vérnek bizonyos kémiai hatásai átöröklhetők, ha ismeretes, hogy az anya és a gyermek melyik fajhoz tartozik. Hirschfeld professzor rengeteg embereken végzett kísérletek alapján, amelyeket különböző országokból médiumokon végzett, arra az eredményre jutott, hogy az igazi vérokosság szempontjából csak két nagy fajta létezik: egy északnyugati és egy délkeleti faj. Ezzel leegyszerűsítette Cuviers elméletét, aki fehér, fekete és sárga fajra osztotta az emberiséget.

Manoiloff professzor még tovább megy és azt állítja, hogy egyetlen abszolút tiszta faj sem létezik, minthogy a világ összes fajai többszörösen és majdnem mindenütt kereszteződtek egymással. Kiindulva abból a tényből, hogy az anya vérenek megvizsgálásából el lehet dönteni, hogy a születendő gyermek fiú lesz-e, vagy leány, a professzor merész szellemi ugrással arra a következtetésre jut, hogy a vérben specifikus faji alkotórészeknek is ki kellene válniuk, amelyeket valamilyen módon ki lehet mutatni. Ő meg is találta ezt a kémiai reagánst, amely 88 százalékos biztos sággal lehetővé tette neki, hogy orosz vért a zsidó vértől megkülönböztessen. Ennek a faji vére reakciónak a vegyi eljárása nagyon egyszerű és tulajdonképpen a festékreakción alapszik. Manoiloff professzor azonban nem elégedett meg a zsidó és orosz vér megkülönböztetésével, hanem más nemzetekhez tartozó embereken is végzett kísérleteket, németeken, lengyeleken, finneken, kínaiakon, koreaiakon, japánokon, örményeken és másokon is. Azt hiszi, hogy a felfedezett eljárás segítségével ezeket a nemzeteket is meg lehet különböztetni egymástól. Szerinte az ukránai kisorosz ember vére is gyakran elváltozásokat mutat a magyaros ember vérével szemben. Olyan embereknél, akik vegyes házasságokból születtek, a faji vérelemzés azt mutatja, hogy az egyik fajnak határozott befolyása volt a másikra.

A régi családokat tehát jó lesz revizió alá venni és az ösökkre való hivatkozás helyett ezzel az újszerű eljárással igazolni a tiszta származást. Egészen bizonyos, hogy rövidesen akadni fog valaki, aki követelni fogja ennek a faji vérelemzésnek törvénybe iktatását, ami ellen persze legfőképpen a magas főúri körökben fognak tiltakozni. Szerencsére, hogy a Manoiloff professzor felfedezéséről szóló közleményben van néhány körülmény, amely bizalmatlanná teszi az embert a korszakos találmánnyal szemben. Először is a professzor ugyancsak, nem tudósosan van tisztában a faj és a nemzet fogalmaival. A külföldi sajtó nem is veszi komolyan ezt a felfedezést. A bécsi lapok például titkos szatírával azt a fogás kérdést teszik fel Manoiloff professzornak, hogy okoz-e feltétlenül elváltozást a vérben, ha például egy cseh antiszemita felcsep német kampóske resztesnek?

Tömeges cionista letartóztatások Oroszországban

Cherson kormányzóságából több mint száz cionistát hurcoltak el. Moszkvában éjszaka fogatósították a letartóztatásokat. Az áldozatok egyrészt a Taiga-mocsarak mellé és a sarkvidékekre deportáltak

(Berlin, január 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az itteni cionista-szocialista párt a következő jelentést kapta Oroszországból:

A kommunista párt zsidó szekciójának elöljárója, M. Golde, mintin hosszabb tanulmányt tett Cherson-kormányzóság nagyobb városaiban, valamint a régi és az új zsidó kolóniákban a chersoni kormányzóság útján számos cionista szocialistát tartóztatott le. Az eddigi megállapítások szerint egyedül Cherson városban tizenhárom személyt fogtak el. Tömeges letartóztatások történtek ezenkívül Nocolajev és Kochavka községekben, valamint Sedech Menuchah és Nahar-Tov régi zsidó kolóniákban, nemkülönben az újabb létesült telepeken. A letartóztatottak egy részét, körülbelül harminc embert, a chersoni fogházba zárták. Összesen körülbelül száz cionistát fogtak el.

A chersoni üldözéssel egyidejűleg Moszkvában a december 16-ról 17-ra virradó éjszakán házkutatást tartottak mindazonkál a zsidó lakosoknál, akikről feltételezték, hogy cionisták lehetnek. Összesen körülbelül száz cionistát fogtak el, akiket a gyanúsítottak közül hat személyt, akik a cionista-

szocialista párthoz tartoznak, fogságba vetettek. Elfogták végül az egész turinszki csoportot (ismert intranzigens cionisták) nőket és gyermekeket, valamint néhány eösen tuberkulotikus fiatalembert. Az utóbbiaknak nevei: Safra Eidelberg, Gogol, Oslevits és Beigmann.

Kiszivárgott hírek szerint a letartóztatott cionisták egyik csoportját a Taiga-mocsarak felé irányították, ahol rettenetes hidegek uralkodnak. A turinszkiak hosszas keresés után kereszttűztűt, hogy viszállítsák őket Turinszka. Alighogy azonban a szállítmány megérkezett a városba, esendőrség vette őket körül és a turinszki katonai fogházba zárta őket.

A szerencsétlen cionista foglyokkal rendkívül kegyetlenül bántak. Három gerinces cionistát, Natolajt, Grünfeldet és a tuberkulotikus Káht, akik már másfél év óta be vannak börtönözve a Taiga-mocsarak egyik kis falujában, váratlanul egy egész távozás és a világtól teljesen elzárt earkvidékre deportáltak, ahol nyomuk veszett. Ugyancsak eltűnt egy csomó más cionista is, akiket hónapok óta egyik helyről a másikba, küldözgettek.

Rabbi nélkül maradt a nagykárolyi zsidóság

Schönfeld Lázár newyorki rabbinak választották

(Carei-Mare—Nagykároly, jan. 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az élet, a legnagyobb mese-szövő, amely a legfantasztikusabb elképzeléseket is megvalósítóval realitásokkal lép meg az embereket, igen érdekes helyzetet állított a nagykárolyi zsidóságot.

Ismeretes, hogy Nagykárolynak régi hitközségi élete van, mert valamikor, amidőn a zsidók nem bírtak szabad letelepedési joggal, a gróf Károlyi család szívesen látta a zsidókat Nagykárolyban, akik ott élnek kereskedelmet folytattak. Rézben még ma is virágzó régi károlyi patricius zsidó családok, egy aristikus régi szép zsidó templom, de különösen a tiszteletre méltó zsidó temető, hirdetik a régi károlyi zsidóság egykori fénykorát, amely talán mulhatatlanul eltűnt az újabb évtizedek lázasan törtétt versenyében.

A régi károlyi zsidó hitközség valamikor egyformán magába foglalta a konzervatív és haladóbb felfogású híveket, míg a 70-es években a magyarországi zsidóság frakcióira szakadásakor, a károlyi hitközség sem a kongresszus, sem az ortodox név alatt tömörült hitközségek sorába nem lépett be, hanem fentartotta szabadságát és ezáltal szakított a hivatalos ortodoxiával.

Később Nagykárolyban a konzervatív zsidó elemek egy külön ortodox hitközséget alakítottak, amelynek az utóbbi években Brach Salamon volt a főrabijja, aki az ortodox rabbik között is markáns egyéniség.

A régi károlyi hitközségnek évek hosszú sora óta Schönfeld Lázár állott az élén mint főrabbi, nagyműveltségű, széles látókörű és emellett vallásos felfogású európai, akinek különösen az utóbbi években igen sok gondot okozott a két hitközség között egyre jobban kiéleződött antagonizmus. Schönfeld főrabbi, aki az itteni zsidóság jövőjét a konzervatív irányban való orientálással látta, néhány év előtt hitközségét visszavezette az ortodox hitközségek sorába, illetve deklarálta hitközségével, hogy magát ortodox hitközségnek tekint, amihez kormányzóvághyást is kieszközlött. Azonban az erdélyi központi erodox iroda nem vette tudomásul a hitközség deklarációját, minek következtében a nagykárolyi régi hitközség elszigetelt és ferde helyzetbe jutott.

Az elmúlt nyár elején Schönfeld főrabbi hitközsége tudomásával tanulmányutra ment Amerikába, ahová számos híve és rokona meghívta. Az utazás időtartama egy félésztendőre volt kontemplálva és december elején már készen állott a főrabbi a visszatérésre. Utját egy karitatív gyűjtési akcióval is egybekapcsolta és ilymódon az amerikai zsidóság igen széles rétegeivel kapcsolatba került. Ennek azután az lett a következménye, hogy Schönfeld Lázár főrabbit annyira megkedvelték a newyorki zsidók, hogy nem akarták hazabocsátani és ott marasztalták. Mint barátaihoz in-

tézet levelében írja, Newyorkban a Bronx nevű kerítváros egyik hitközsége főrabbijának választotta meg. E hitközség három nagy talmud-tóra iskolát is fentart, amelyeknek irányítása szintén a tudós főrabbi hatáskörébe fog tartozni.

Amly nagy kiünne és megérdemelt egyén szerencse Schönfeld Lázár amerikai elhelyezkedése annál nagyobb a nagykárolyi és az egész erdélyi zsidóság vezetése Schönfeld Lázár távozása miatt.

Különösen fog hiányozni Schönfeld Lázár Erdélyben, mint a zsidó érdekek kátorszavú védelmezője, aki a zsidóság igazságáért bármikor síkra szállt és a legmagasabb normánnyörökig eljárt a sérelmek orvoslása érdekében. Hasonlóan szinte pótolhatatlan úrt hogy maga után Nagykárolyi zsidó karitatív munkájában, valamint az erdélyi zsidó nemzeti mozgalomban, melynek egyik legbecesebb támogatója és osztályosa volt.

Schönfeld Lázár távozásával hitközsége még nem foglalkozott hivatalosan, smannyiben a főrabbi lemondó levele még nem érkezett meg.

A nagykárolyi zsidóság helyzetét azonban általában igen bizarrá teszi az a körülmény, hogy a Brach főrabbi távozásával megüresedett másik hitközségi főrabbi állást a koratavasszal megválasztott Teitelbaum Jajlis új főrabbi a mai napig el nem foglalta. A helyzet tehát az, hogy míg az új ortodox hitközség Brach távozása óta vagyis 1924. ősze óta van főrabbi nélkül, a régi hitközség hét hónapja nélkülöz az egyházi fő jelenlétét.

Különböző nézetek vannak abban a kérdésben, hogy vajon Teitelbaum eljön-e Nagykárolyba. Biztosan nem lehet tudni. A helyzetet Schönfeld főrabbi váratlan leköszönése folytán abba az irányba terelődik, hogy a nagykárolyi zsidóság kebelében dúló széthúzásokat sikerüljön fog megoldani és a különböző felfogású hívek megfelelő tömörítésével a téte egyensúlyát helyreállítani. Dr. Stern Mór

PALAIS DE DANSE

Breiner Sándor PALACE kávéháza.

Igazgató Müller Gyula.

Szenzációnak januári műsor

CSENGERY DUCI

KATIS BERTA ? ERIZZO ?

ANDREI és ELLY

HALÁSZ BANDI MIRIAM BARKA

ANITA és DESOE

Előadás kezdete 10 órakor.

Előadás után az uri községek táncol!

Meleg és hideg ételek. Amerikai baritolok.

Belépő díj nincs! Tányérozás nincs!

Nyitva reggel 3 óráig

Gárdi Imre

CLUJ, STR. SAGUNA 20.

fényképészeti műtermében

előre bejelentett felvételek késő esti órában is eszközöltnének. Női portréit, gyermekfelvételek és nagyítások speciálisan szép kivitelben.

Diplomáciai utra terelődik a frankhamisítás

A budapesti főkapitányság nem engedi nyomozni a francia detektíveket. A hágai hatóságok megszakították az összeköttetést a magyar rendőrséggel. Az arvay-cégnél talált hamis ezrest Windischgrätz herceg komornyikja helyezte el

(Bécs, január 2. Az Új Kelet tudósítójától.) A holland és magyar rendőrség között a frankhamisítás miatti ma nyílt szakadás állott be. A hágai rendőrség elnöke, van Steed, kijelentette az újságíróknak, hogy a hágai rendőrség a frankhamisítás ügyében többé semmiféle kommunikációt nem fog kiadni, mert ez az úgy ma már a francia és a magyar kormány belső diplomáciai ügyévé vált. A hágai rendőrség utolsó kommunikációja bejelentte, hogy sem detektíveket nem küldtek Budapestre és Budapestről sem várnak rendőri hivatalnokokat a holland fővárosba.

Mellőzik a hágai adalokat

Van Steed eme kijelentései mögött világosan lehet olvasni. A hágai és a budapesti rendőrség ma már egyáltalában nem érintkezik egymással. Ennek a szakításnak az az oka, hogy a hágai rendőrségen Jankovicskától felvevő valomást, amelyet azonnal továbbítottak Budapestre, és amelyben pontos adatok voltak megadva a további nyomozás vezetésére, a Béla utcai főkapitányság egyáltalában nem használta fel, hanem visszafutóvázolt Hágába és azt közölte, hogy a megadott nyomok annyira bizonytalanok és egyébként is olyan későn kapták meg az adatokat, hogy nincs kilátás sikeres eredményre és így a hágai adatokat kénytelenek elejteni. Van Steed a választávirat kézhezvétele után kijelentette az egyik Hágában élő magyar újságírónak, hogy a budapesti rendőrség tudatosan szabotálja a nyomozást. Van Steed kijelentésére Marinovitz budapesti rendőrfőkapitány ma nyilatkozatot tett közlése az egyik magyar lapban és abban alaváló rágalomnak minősíti a hágai rendőrség elnökének szavait.

„Exponált magyar személyiségek”

A frankhamisítás ügyében egyébként váratlan fordulat állott be. A Budapesten tartózkodó francia titkos detektívek, André Benoit és Desider Dulcet, valamint az ugyancsak Budapesten tartózkodó Jules Emmerly, a Barque de France szakértője elmondották a magyar lapok munkatársainak, hogy mielőtt még Amszterdamban leleplezték volna Jankovicskát, Párisban már hónapokkal ezelőtt elkobozták hamis ezre frankosokat és a párisi rendőrség nyomozása már akkor megállapította, hogy a bankjegyeket exponált magyar személyiségek hozták ott forgalomba. A párisi rendőrségnek ezt a szenzációs megállapítását annak idején azért nem közölték a nyilvánossággal, mert attól tartottak, hogy ha a közönség megtudja, hogy hamis ezre frankosok vannak forgalomban, a frank árfolyama, amely akkor rosszul állott, még tovább fog zuhanni.

Kész lista volt a bűntársakról

Kiderült továbbá az is, hogy a francia titkos detektívek kerülő uton jöttek Budapestre és előbb Hágában december 15. és 21-ike között résztvettek az elfogott három magyar arisztokrata kihallgatásánál. Hágából a detektívek magukkal hozták Jankovics titkos jegyzéknylvét, amelyben chiffre jelekkel fel voltak sorolva mindazok a közszereplő magyar személyiségek, akik a frankhamisításba be voltak avatva. Jankovics rendelkezésükre bocsátotta a detektíveknek a chiffre-jelek megfejtéséhez szükséges kulcsot is, úgy, hogy a Béla utcai főkapitányság már világosan olvasható, kész listát kapott azokról a személyekről, akiknél házkutatást kellett volna tartani és akiket azonnal ki kellett volna hallgatni. Ennek ellenére a budapesti rendőrség egy újat sem mozgatta meg a nyomozás továbbvitel érdekében és a francia detektívek érdeklődésére, hogy megtartották-e a házkutatásokat, rendszeresen azzal válaszoltak, hogy a szóbanforgó személyek elutaztak, vagy pedig teljesen ismeretlenek.

Diplomáciai uton

A magyar rendőrség nyilvánvaló szabotálása következtében a francia detektívek a mai nap folyamán a következő táviratot intézték a francia kormányhoz Párisba:

„A bűnügyi nyomozás, a magyar rend-

őrség felől perancsra diktált magatartása miatt, lehetetlen. Az ügyet diplomáciai uton kell elintézni.”

Csehszlovákiában nyomoznak tovább

A francia detektívek ma már beszüntették a nyomozást és elutaztak Csehszlovákiába, ahol állítólag szintén több olyan személy tartózkodik, akiknek a frankhamisításról előzetesen tudomásuk volt. Kassai lapok jelentik, hogy a csehszlovákiai jobboldali magyar párt elnökét, dr. Lelleyt gyanúsítják elsősorban azzal, hogy a bűnügybe be volt avatva. A „Slovenski Dennik” és a „Lidove Novici” tegnap esti kiadásukban már azt a hírt közölték, hogy Lelleyt, aki országgyűlési képviselő is, K. nyugalmazott pénzügyi tanácsossal együtt Nyitrán letartóztatták. Egyes magyar lapok ma megcáfolják a szlovák és cseh lapoknak ezt a jelentését és azt közlik, hogy a súlyos vád, amelyet Lelley ellen emelnek, minden alapot nélkülöz és hogy Lelley állítólag már meg is indította rágalmazását a part a „Slovenski Dennik” és a „Lidove Novici” ellen.

Windischgrätz komornyikja

Mint a késő esti órákban Budapestre jelentik, ma már megállapítást nyert, hogy az a középkorú férfi, aki csütörtökön a Király utcai

Perszonál-unió Oroszország és Törökország között?

Az orosz-török szerződés egyik pontja szerint közös külügyi és hadügyi minisztériumuk lesz. A „Politika” szenzációs leleplezése

(Belgrád, január 2. Az Új Kelet tudósítójától.) A „Politika” című lap mai száma szenzációs leleplezés közöl. Nincsen kevesebből szó, mint arról, hogy Oroszország és Törökország között hasonló perszonál-unió készül, mint amilyen Ausztria és Magyarország között fennállott. Az orosz-török szerződés, amelyet nemrégben aláírtak, állítólag már tartalmaz is egy pontot arra vonatkozólag, hogy a külügy és a hadügy a két állam között közös intézés alá kerül.

Ennek a szerződésnek a keresztülvittele azonban csak akkor történik majd meg, ha Oroszország már felvette régi összeköttetéseit az egyes Balkán-államokkal és ezek közül is elsősorban Jugoszláviával. Ruszi bej török külügyminiszter, aki néhány nappal ezelőtt a jugoszláv fővárosban járt, már Csicserin megbízásából tárgyalat a bolgrádi kormánnyal, Csicserinnek az a célja, hogy a Balkán államokat felszabadítsa a nyugati hatalmak betolyása alól és azokat maga köré csoportosítsa. Ez a kísérlet akkor vált sürgető szükségessé, amikor Locarnóban a nyugati nagyhatalmak, Németországgal együtt, szövetséget kötöttek a szovjet ellen.

Az orosz-török szerződés egyik pontja szerint sem Oroszország, sem Törökország nem lép be a Népszövetségbe. Hogy a két állam között milyen szoros viszony áll fenn és hogy érdekeik mennyire közelesek, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy 1919. óta Oroszország szállítja Törökországnak a municiót.

(Lapunk más helyén Csicserinnek egy másik kísérletéről számolunk be, amellyel Németországot igyekezik a locarnoi megállapodások alól kivonni és maga mellé állítani. A szerk.)

Rejtélyes betörés egy kolozsvári vasüzletben

Szilveszter éjjel, vagy újév napján követtk el a betörést

(Cluj Kolozsvár, január 2. Az Új Kelet tudósítójától.) Kolozsvár egyik legnagyobb vaskezelésűen a Deák Ferenc utcai Reményik és Fiai cég üzletébe szilveszter éjjel ismeretlen tettesek betörték és mintegy 17 ezer lej készpénzt vittek el. A betörést csak ma reggel, üzletnyitáskor fedezték fel a cég alkalmazottai, akik, amikor a rollót feltölték, észrevették, hogy a zár belső részéből egy kis csik ki. A szokatlan dolog felkeltette az alkalmazottak gyanúját, majd amikor az üzlet hátsó ajtaját is felnyitották,

észrevették, hogy a padozaton a pince fölött embernyi szélességű nyílás tátong. Ugyanakkor a pénztár kezelő kisasszony is rémülten kijelentette, hogy a kasszát is feltörték.

Az egy és fél méter magas, tűzmentes páncélszekrény ajtaja tárva, nyitva volt, az üzlet könyvek szét voltak dobálva és az új év előtt benne hagyott 17 ezer lejnyi készpénz hiányzott.

A felfedezésről azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan egy rendőrtisztet küldtek ki két detektív kíséretében. A rendőrség emberei először a feltört páncélszekrényt vették vizsgálat alá. A harminc milliméter vastagságú acélműz páncélszekrény zárában meglepett a betörés nyomai. A kassza melléti asztalon egy törülközőbe csomagolva fél fehér vekni fektet, a padlón pedig szétszórva egy pár ócska kegytűt és néhány eldobott cigarettavégét hagytak ott a betörők.

A rendőrség emberei a pénztár után az üzlet

Arvay cégnél ruhaneműt vásárolt és számláját egy hamis ezer frankossal fizette ki, Windischgrätz Lajos herceg komornyikja és Kovács Győzőnek hívják. Kovácsot — mint a rendőrség kommunikációja közli — őrizetbe vették. Az a hír tehát, amelyet ezzel kapcsolatban egyes budapesti lapok látszólag, nevezetesen, a **Lögy** Kovács Csehszlovákiába szökött és hogy a francia detektívek őt érte utaztak Szlovénkóba, nem felel meg a valóságnak. A francia detektívek a csehszlovák lapokban Lelley ellen emelt vádak megvizsgálására utaztak Csehszlovákiába. Kovács letartóztatásával egyidejűleg a budapesti rendőrség két másik férfit is letartóztatott, akiknek személyéről azonban a rendőrség sajtóiródja minden felvilágosítást megtagadott. A magyar kormányhoz közelálló Dunaposta távirati iroda annyit elárul, hogy a letartóztatottak egyike rendkívül előkelő állású ur.

A postatakarékpénztárnál is hamisítottak hazafiasságból

(Budapest, január 2. A frankhamisításal összefüggésben ma újabb botrány került nyilvánosságra. A budapesti postatakarékpénztár egyik hivatalnok, dr. Nagy Dező, aki a magánéletben az **Ébredő Magyarok Egyesületének titkára**, rendszeresen elkövetett csekkhamisításokkal több mint százmillió magyar korona erejéig megkárosította a magyar postatakarékpénztárt. Ezenkívül több betétest, hazafiasságtörvényekre való hivatkozással, rábírt arra, hogy a postatakarékpénztárnál lévő pénzüket az ő kezéhez kifizesse.

hátulról részben lévő nyílást vették vizsgálat alá. A fémleternyi vastag pinceboltozat fel volt törve és

a nyílás alatt a pincében nagy halom szalma és gyaluforgács volt felhalmozva, ami arra enged következtetni, hogy a betörők előre készültek a betörésre

és a szalmát azért helyezték a nyílás alá, hogy a pinceboltozat felbontásánál a termékek ne idezzenek elő zajt.

A nyomozás során felvetődött az a feltevés, hogy a betörők nem is éjjel jártak az üzletben. Erre enged következtetni, hogy a kirakat közelében elhelyezett pénztár éjszakánként meg volt világítva a kirakatban lévő villanyfénytől és így az üzlet előtt cirkáló éjjeli őrök okvetlenül észrevették volna a betörést. Valószínűnek látszik, hogy a betörést pénteken, a kora délelőtti órákban követtk el, mert az üzlet újév napján zárva volt és a homályban a betörők minden veszélytől mentesen végezhették dolgukat. A talált vést azt mutatja, hogy a betörők először a rendes hajtáron próbáltak távozni, de miután a zárral nem tudtak könnyen elbánni, a pincén keresztül távoztak. A nyomozást az ügyben Pop Leontin rendőrfőkapitány, az első kerületi rendőrség főnöke végzi.

Veszék egész lakberendezéseket perzsa szőnyegeket, zongorát, régi- séget, Sternberg, Oradea-M., B. l. v. Rele Ferdinand. 14.

Tízmilliárd passzívával fizetéseképtelen lett egy budapesti gabona-cég

A cég egyik tulajdonosa megszökött

(Budapest, január 2. Az Új Kelet tudósítójától.) A Mautner Ödön-féle magkereskedelmi részvénytársaság tegnap feljelentést tett a budapesti főkapitányságon Mérő és Vámos, az európai gabonapiacokon is közismert bizományi cég ellen. A feljelentés szerint

a Mautner részvénytársaság négyszázmillió értékű részvényeket adott át a Mérő és Vámos-cégnek, amellyel a gabonabizományi cég nem tud elszámolni.

A feljelentésre a rendőrség azonnal megindította a nyomozást és ekkor kitűnt, hogy Mérő Bernát, a cég egyik tulajdonosa még december 19 én hirtelen elutazott a fővárosból és azóta nem tért vissza. A gabonabizományi cég másik

tulajdonosa ennek következtében bejelentette a fizetéseképtelenséget. Az inszolencia rendkívül nagy meglepetést keltett tőzsdei körökben, mert a céget, amely bankügyletekkel is foglalkozott, igen megbízhatónak tartották.

A bejelentett passzívák több, mint tízmilliárd koronát tesznek ki.

A nyomozás megállapította, hogy Mérő Bernát mindössze kétmillió koronát vitt magával és így egyelőre még nem tudják megállapítani, hogy mi történt a magyaránnyal összeggel, amellyel a cég ügyfeleinek tartozik. Mint hírlik, az inszolenciának a cég erdélyi, így különösen nagyváradi ügyfelei is erősen érdekeltve vannak.

Földrengés Triesztben, Fiumében és Velencében

(Trieszt, jan. 2. Az Új Kelet tudósítójától.) Pénteken este hatalmas földrengés rázta meg a kikötővárost. A földlökések másodpercenként ismétlődtek és a meteorológiai intézet megállapította szerint teljes két percig tartottak. A város lakosságát félelmes pánik fogta el, mindenki az utcára menekült, a molók közelében tartózkodó emberek pedig csónakokba ugráltak és kiemeltek a tengerre. A földrengés a két perc elmultával megszűnt és a lökések azóta nem ismétlődtek. Mint a meteorológiai intézet szeizmográfja jelzi, a földrengés a velencei és a fiumei tartományok egész területén érezhető volt. Emberéletben sehol nem esett kár.

Anglia állítólag demarsot intézett Németországhoz Csicserin és von Seeckt tábornok titkos tárgyalásai miatt

Egy diplomáciai dezsóné következményei

(Berlin, január 2. Az Új Kelet tudósítójától.) Csicserin orosz külügyi népbiztos legutóbbi berlini látogatása miatt az itteni angol nagykövet ma váratlanul demarsot intézett a kormányhoz. A demars azokra a megbeszélésekre hivatkozik, amelyeket állítólag egy dezsóné alkalmával Csicserin népbiztos von Seeckt tábornokkal folytatott.

Ennek a reggeli beszélgetésnek az iniciátívája, az angol nagykövet beállítására szerint, Csicserintől indul ki, aki a reggeliző asztalka mellett mintegy másfélórát beszélgetett négy szemközt a német tábornokkal.

A dezsóné alatt Csicserin felemlítette, hogy az angol politika mindinkább arra irányul, hogy Németországot és Franciaországot kijátssza egymás ellen, valamint hogy a locarno szerződés által a nyugati hatalmakat Oroszország ellen csoportosítsa, Csicserin kifejtette a német tábornokoknak, hogy a mai német hadsereget, bármilyen kicsiny is, a nyugati államok ellen irányuló háború esetén nagyszerűen ki lehetne

tölteni az orosz hadsereg tömegeivel. Másrészt megmagyarázta von Seecknek, hogy a locarno politika következtében, nincsen kizárva az az eshetőség, hogy a nyugati hatalmak a német hadsereget előcsapatnak fogják felhasználni Oroszországgal szemben.

A dezsóné végén Csicserin magasra emelte poharát és mislalt irónikusan rámosolygott a tábornokra, a következő kis toastöc mondta: — Erre az eshetőségre, amelyről mi reméljük, hogy nem fog bekövetkezni, üritem poharamat.

Az angol nagykövet figyelmezteti demarsában a német kormányt, hogy az ilyen diplomáciai dezsónák semmiesetre nem alkalmasak a Németország és Anglia között jelenleg fennálló szívélyes viszony megszüldésére.

Berlin, január 2. Ma este a kormány hivatalos ófaloatot tesz közé, amelyben be fogja jelenteni, hogy az angol nagykövet állítólagos demarsáról nincsen tudomása.

A nagykarolyi zsidó pártalakulás

A kisebbségi jogok megvédésére párthoz tömörült Nagykaroly zsidósága

(Careimari Nagykaroly, január 2. Az Új Kelet tudósítójától.) Nagykarolyban december hónap második felében két politikai alakulás ment végbe és pedig 20 án megalakult az Országos Magyar Párt helyi tagozata, rá egy hétre pedig a zsidóság tömörült a Zsidó Polgári Párt keretében.

Nagykaroly zsidó rétegeinek megmozdulása szerves összefüggésben áll az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség által legutóbb inaugurált ama vezéresszével, mely szerint a zsidóság csak oly esetben számíthat érdekeinek megvédésére, ha sorsának irányítását saját kezébe veszi és erősíti tömöríti. Öröndetes, hogy Nagykaroly zsidósága leghamarabb értette meg a korparancsoló szavát és legelsőnek alakította meg azt a helyi szervezetet, mely mintául szolgálhat Erdélyszerte a zsidóság pártközi szervezkedésénél és egyúttal egyik sejtmagja lesz az országos szervezetnek is.

Az alakuló gyűlés

A gyűlés lefolyásáról a következőket közheljük:

Megfelelő előkészítő munka után vasárnap délután folyt le a nagykarolyi zsidó polgári párt szervezkedő gyűlése a Szentegyetlen helyiségében a hatóságok képviselőinek és többszáz főnyi hallgatóság jelenlétében.

A gyűlést Brichta Miksa elnök nyitotta meg, aki beszédében kihangsúlyozta, hogy a zsidóság hűségessé teljesíteni kívánja állampolgári kötelességeit, de jogait is orszáratlanul fentartani óhajtja.

Grosz József az egyesülésben rejő erőre hívja fel a zsidók figyelmét és a községi választásokra ösztönözve kifejti, hogy csakis kellő szervezkedés esetében lesz képes a városi zsidóság az antiszemita tisztviselők megválasztását meggátolni.

Szirmai Károly poetikus szépségű beszédében a zsidóságot, mint az első törvényhozás, a békeszeret és a kultúra népét állítja a hallgatóság lelki szeméi elé.

Sokan felvetik a kérdést, — ugymond — szükséges-e a zsidó szervezkedés, a zsidó pártalakítás? A feleletet erre a kérdésre a közelmúlt eseményei és tapasztalatai adják meg. Új hazánkban, mint Európa néhány más országában, már régóta antiszemita agitáció folyik. Ez az agitáció évről-évre fokozódik úgy intenzitásban, mint kiterjedésben. Cuza professzor és vezérkara ma már nemcsak a regátban tűnek antiszemita propagandát, hanem a kaposolt részeken is. Ezzel az imminens veszedelemmel szemben csak két módja lehet a védekezésnek.

— Az egyik az ellenpropaganda. Meg kell értetnünk román és véreinkkel, hogy mi békés, szorgalmas és törvénytisztelő nép vagyunk és hogy az antiszemita agitáció bűn Nagyrománia és népe ellen, mert rendbontásra és egy abszolút lojális nép elidegenedésére vezethet.

— A másik módja a védekezésnek a szervezkedés. Ha ugyanis az ország egész zsidósága egy táborban lesz, ha tehát a zsidó nép vezetői néhány százezer választó, illetve szavazat fölött fognak rendelkezni, akkor a kormányok akarva, nem akarva, kénytelenek lesznek velünk szóba állani és jogos és méltányos kéréseinket meghallgatni.

Sűrűn találkoznunk azzal a kérdéssel is, vajjon nem volna-e célszerűbb, hogy a zsidóság, céljai megvalósításáért a magyarság kebelén belül küzdjön. A feleletet erre a kérdésre ugyancsak az utóbbi évek eseményei és tapasztalatai adják meg.

— A zsidó párt megalakítása tehát parancsoló szükség. Csak természetes azonban, hogy ez a zsidó párt a többi romániai pártokkal együtt kíván dolgozni a haza tődvért és hogy a kisebbségi jogokért vívandó harcban teljes erejével fogja támogatni a magyarságot és a többi testvér kisebbségeket.

De mindezekről eltekintve, miért ne járjunk a saját lábunkon? Miért ne viseljük mi a saját színeinket? A történelemből tudjuk, hogy mi szünt nélkül dolgoztunk az emberiség haladásának érdekében, minden jogunk megvan tehát arra, hogy zsidóságunkra büszkék legyünk és hogy zsidóságunkat ne csak a templomban manifesztáljuk, hanem a templomon kívül is, a közélet fórumain, a város-házán, a parlamentben és általában az élet minden megnyilvánulásában.

Kimondják a pártalakulást

Mindezeknél fogva bátor vagyok az előkészítőbizottság megbízásából a következő határozati javaslatot betervezni:

Nagykaroly öntudatos zsidósága attól a megfontolástól vezette, hogy a hazánkban folyó antiszemita agitáció parancsoló szükségé teszi a szervezkedést, hogy a kisebbségi jogok még mindig nincsenek intézményesen biztosítva és hogy a zsidóság jogainak kivívására és érdekeinek megvédésére egyedül a zsidóság lehet hivatott és alkalmas, kimondja a nagykarolyi zsidó párt megalakításának és a zsidóság országos szervezkedésének szükségességét.

Ezután Gutman Béla hangsúlyozta béber- és németnyelvű előadásában a zsidó párt megalakításának szükségességét és mint jellemző adatokat rá Gömbös és Cuza önkéntesére, akik nemzeti szempontból két egymással ellentétes iránynak képviselői, mégis a zsidók elleni gyűlöletük szövetkezésére indította őket.

Miért szükséges a pártalakulás

Dr. Fehér Ferenc, a nagykarolyi pártalakítás egyik legagilisabb előkészítője foglalkozott ezután határozó beszéd a pártalakítás kérdésével.

Mintán a gyűlés a határozati javaslatot egyhangú lelkesedéssel elfogadta, az elnök kimondotta a Zsidó Párt megalakulását. Ezután megválasztották a következő tisztikart: Elnökök: Fried Lajos és Szirmai Károly, alelnökök: Brichta Miksa, Grosz József, Reiter Adolf és Roth Lipót, jegyzők: Markovits Dániel és Singer Mór, titkárok: dr. Fehér Ferenc. A megválasztottak nevében Fried Lajos köszöntö meg az előlegezett bizalmat és kérte a megjelentek támogatását. (s. m.)

"DURA"
BEVÁRTAT

Kár minden kísérlet, mert

BLATT

harisnyái
a legjobb

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes orvosi és higiéniai tudományok napilapja
 Szerkesztők: Glaszkalay János és dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Előfizetési árak: Egy hónapra 25 lei, negyedévesre 240 lei, félre 460 lei, egész évre 880 lei.
 A Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a fenti megjelöléssel engedjük meg.

A mai naptár

Vasárnap
 5686. Tévől 17.
 1926. január 3.
Hétfő
 5686. Tévől 18.
 1926. január 4.

— **Gritta prefektust másodosztályú rendőrségi vezérfelügyelővé nevezték ki.** A belügyminiszter Gritta Ovidius, Kolozsvár rendőrprefektusát másodosztályú rendőrségi felügyelővé léptette elő és ebben az új rangban megerősítette a kolozsvári rendőrség vezetői állásában. Másodosztályú vezérfelügyelőkké léptették elő Delanu, Gheorghescu P., Stefu Dumitrescu és Dragomir rendőrprefektusokat is. Az előléptetés csak rangban és fizetésben való emelkedést jelent, amennyiben mindannyian megmaradtak a vezetésük alá tartozó rendőrprefekturák élén.

— **Morgenthau kihallgatása Palesztina kormányzójánál.** Jeruzsálemről jelentik: Henry Morgenthau, az Egyesült Államok volt konstantinápolyi követe, akinek ideérkezését röviden jelentették, kihallgatáson jelent meg lord Plumer fő-kormányzóknál, valamint sir Ronald Storrs tábornoknál, a déli kerület kormányzójánál. Morgenthau, aki érintkezést akar keresni a zsidó, keresztény és mohamedán vezetőemberekkel is, utazásának céljáról kijelentette az újságíróknak, hogy a változást akarja tanulmányozni, amelyen a legutolsó, 1914. évi itt tartózkodása óta Palesztina átment.

— **Tel-Aviv polgármestere lemondott.** Jeruzsálemből jelentik: A Zsidó Távirati Iroda jelenti, Diezengof, Tel-Aviv polgármestere bejelentette, hogy visszalép tisztségéből, mert a városi tanács tagjai az iskolai költségvetés kérdésében lezavarták. A városi tanács ugyanis azt a határozatot hozta, hogy az iskolák fenntartására szükséges összegnek csupán egy igen kis részét szabad a városi polgárságra áthárítani. A költségek legnagyobb hányadát a városnak kell fedeznie. Ezzel szemben Diezengof polgármesternek az volt az álláspontja, hogy noha elvileg egyetért a tanács felfogásával, ebben a pillanatban a város még nincs abban a helyzetben, hogy a tanügyi költségvetést saját pénztárából fedezze. A városi tanács nem vette tudomásul Diezengof bejelentését és tizennyolc szavazattal tíz ellenében keresztülvitte határozatát. A polgármester ellen főleg a munkásfrakció szavazott.

— **Chalucsejlelték jelentkezése.** A Központi Palesztinabizottság felhívja azon zsidó leányokat és ifjakat, kiknek előkelt, komoly szándékuk, hogy az erdélyi chalucsejvezetbe belépjenek és itt 1—2 évi nehéz előkészítő munka és nevelés után, mint uttoró munkások Erec Jiszráelbe kimenjenek, hogy regisztrálás végett jelentkezzenek az Erdélyi Palesztinabizottságnál (Str. Baro L. Pop 10.) délután 4 és 6 óra között. Jelentkezhetnek egyrészt szakmunkások (asztalos, ács, kőműves, kőfaragó, lakatos, géplakatos), kik szakmájukat eddigi munkahelyükön (vidékiek olujai műhelyekben) tovább folytatnák és egy közös chalucsejthonban nyernének nevelést és szellemi kiképzést. Nem szakmunkások kellő testi alkalmasság mellett mezőgazdasági nagyipari (építő) chalucsejlepen kaphatnak korlátozott számban munkát. A munka e telepén február elején kezdődik. A jelentkezés lehetőleg személyesen történjék. A kik ebben gátolva vannak, küldjék be írásban jelentkezési lapjukat.

— **Ezer elítelt kap kegyelmet Bulgáriában.** Szófiából jelentik: A demokraták akciójának nyomása alatt, melyet maga Boris király is támogat, a Cankoff-kormány legközelebb a szobranje elé terjeszti a nagy amnesztia-törvényt, mely körülbelül ezer elítéltet részesít kegyelemben. A király különben már a karácsonyi ünnepek alkalmával több mint százhatvan fogolyt kegyelmezett meg, akik valamennyien fiatal agrárpártiak vagy kommunisták.

Levegőbe repült egy angol robbantószergyár

Eddig negyven halottat buztak ki a romok alól. Még kétszáz munkás hiányzik

(London, jan. 2. Az Uj Kelet tudósítójától). Angolország Macaebe nevű városában borzalmas szerencsétlenség történt. A városban levő robbantószergyárban, csütörtökön délután, éppen akkor, mikor a munkások abba akarták hagyni a munkát, szörnyű detonáció reszketette meg a levegőt. Hatalmas lángok csaptak fel és vastag füstfellegek borították be a borzalmas sikolyoktól hangos gyártelepet. A mentési munkálatokat csak órák múlva lehetett megkezdeni. A mentők nagy apparátussal fogták neki a nehéz munkához, melyet azonban negyven megnehezített az a körülmény, hogy a robbanások a romok között is tovább folytatódnak. Még kétszáz munkás hollétéről nem tudnak, akiknek egyrésze mindegyik bizonnyal a romok alatt van eltemetve. A halottak száma valószínűleg meghaladja a százat. A gyártelep borzalmas pusztulás képét mutatja. Az összes gépek és épületek romokban hevernek. A gyár környékét rendőrség és katonaság tartja megszállva.

— **A „Jövő Társadalmá”** január havi negyedik száma a rendszerint bővebb tartalommal jelen meg. Erdélyi Viktor „A kisebbségek internacionaléja” című cikkében szegedi le a folyóirat álláspontját a nemzeti kisebbségi kérdés mai beállítottságával szemben, Agata Maior pedig megkezdte a társadalomtudományi szabadiskola anyagának csoportosítását közleményével, az „Östársadalmi alakulatok”, hal, Elkana Kolman a százból orosz forradalomról írva folytatja tanulmányát az orosz forradalmi mozgalmakról. Ligeti Sándor tanulmányában a gazdaságkodás és az erkölcs közötti kapcsolatot vizsgálja. Új rovata a folyóiratnak a „Társadalomtudomány munkásai”, melyben rendszeresen közölni fogja a jelentősebb szociológusok életrajzeit és rendszerük alapvonalait. Az első méltatást Vera Bing írta Darkheimről A szemle rovatot C. G. Costa-Foru cikke vezeti be „Az iskolakérdésről”, amelyben állást foglal Anghelescu iskolatörvénye ellen. Schönbörg Mór a pszichanalízis szerepéről ír, a mai társadalomban és a jövő társadalmában, Tarnowsky Sándor pedig a kötelező szavazásról. Ennek a rovatnak újdonsága a bő világgazdasági szemle, amely áttekintést nyújt a ma forrongó világkérdéseiről. A folyóiratot bő könyvismertetés egészíti ki.

— **Eljegyzés.** Goldzab Renét (Hadad) eljegyezte Spitz Nándor (Szalárd).

— **A montenegrói főfelkelők pere.** Belgrádból jelentik: Cettinijében, a hajdani Montenegró fővárosában most folytatják le azon lázadók perének fő tárgyalását, akik 1918-ban partizán harckocsiakat toltak Jugoszlávia ellen. A vádlottak a bíróság előtt bevallották, hogy a felkelésben Olaszország támogatta őket a Olaszország javaslata nélkül, hogy addig ne tegyék le a fegyvert, amíg nem sikerült Montenegró önállóságát kiküzdöni. Amikor Olaszország 1923-ban beszüntette a felkelők segélyezését, ezek kénytelenek voltak lopással és rablással foglalkozni, hogy biztosírhassák megélhetésüket.

— **Nagy előkészületek a zsidó Nőegylet báljára.** Szombaton este tartja meg a New York összes termékeny fejlődés táncestélyét a kolozsvári zsidó Nőegylet. A bál előkészületei még nem fejeződtek be és az agilis rendezőség tovább folytatja a bál előkészületeit, amely szerint ez a táncestély lesz a szezon legnagyobb és költségesebb és a legfényesebb bálja.

— **Megkorbakolásra ítélték egy angol kapitányt.** Londonból jelentik: Nagy festményt kelt az az ítélet, amelyet most hozott a londoni törvényszék büntető tanácsa, mert hosszú idő óta most alkalmazzák először a testi fenyegetést, amely paragrafus van ugyan az angol büntető törvényben, de a bírálk mellőzni szokták. Annál feltűnőbb a mostani ítélet, mert amint a törvény mondja, a kengyelezéssel való megseppesítést egy volt kapitányval szemben alkalmazták, aki a világháborúban hősiesség magatartást tanúsított. Richardson ezredes, akinek London mellett híres kutyatenyésztő telepe van, titkárnak szerződtette Clarkot, aki csúnyán visszaélt főnöke bizalmával. Richardson ezredes ugyanis hosszabb külföldi utra indult és ezt az alkalmat használta fel a titkár, hogy a villát kirabolja. Szövetkezett a szobalánnyal és felszólított.

HYPEROL
 fertőtlenít, megvéd torokfájástól
SZÁJ-IVZ TABLETTA
 Kapható mindenütt.

ták az ezredesnek, hogy adja át az összes pénzt és ékszereket, minthogy ő azonban nem volt hajlandó ezt megtenni, összekötötték és fejének irányított revolverrel kényszerítették a titkár, hogy adja elő a kasszakulcsot. Miután a kassa összes tartalmát elrabolták, mind a ketten megszöktek. Clarke volt kapitányról kitűnt, hogy a világháborúban mint repülést vezető részt, később pedig az irországi angol csendőrségbe osztották be és bátor magatartásáért soron kívül kapitányt láptették elő. Amikor a csendőrség megszűnt, állás nélkül maradt és így jutott a lejtőre. Az indoklás szerint a megkorbakolást azért mondták ki, mert Clarke pódlátlanul gyáva módon rabolt ki egy védetlen nőt.

— **Ma zárul a zsidó cserkészek kiállítása.** A kolozsvári zsidó cserkészek nagyszerű cserkészkiállítása, melyről részletesen beszámoltunk, ma, vasárnap van utoljára nyitva. A kiállítás ma este 8 órakor zárul be. A kiállítás a Tarbut-gimnázium (Eötvös u. 8.) termében tekinthető meg.

— **Nagy meglepetések várhatók a droguszták bálján.** A január 16-án a New York összes termében megtartandó zártkörű droguszták bálján a rendezőség nagy meglepetéseket tartogat a közönségnek. A bál iránt Kolozsvár és a környék lakosságának széles társadalmi körében élénk érdeklődés mutatkozik.

— **Egy kémkedési vád születése és halála.** Hátszegről jelenti tudósítónk: Kellemetlen kalandban volt része Grossmann Rezsőnek, Grossmann Mór szarmizgathozzai kereskedő fiának, aki a román hadseregnek tartalékos hadnagya. Egy délután megjelent Grossmann Mór házában a százbárosi hadkiegészítő parancsnokság egyik főhadnagya és a hátszegi csendőrség parancsnoka, akik szigorú házkutatás után Grossmann Rezsőt őrizetbe vették. A házkutatás eredménye egy tiszt revolver volt csupán, amelyet Grossmann Rezső, mint tartalékos tiszt, joggal tarthatott magánál. Még ez éj folyamán erős fedezettel Szászvárosra kísérték és reggelig szorongós őrség mellett kellett várakoznia. Grossmann egykori őrnagya reggel a legnagyobb meglepetéssel ismert volt őnkéntesére és már eleve azon meglepetésnek adott kifejezést, hogy alig hinné el Grossmannról azt, amivel gyanúsították. Később elővezették Groza Cernel katonai inokot, akinek kezén fontos és titkos katonai okmányok sikkadtak el és felszólították, mondja számbe Grossmannnak azt, hogy ezen iratokat neki adta el 2000 lejért. Groza elszápd, reszketni kezdett, de nem válasszolt. Ujabb felszólításra alig hallhatóan jelentette ki, hogy előbbi vallomása nem felel meg a valóságnak és csak a vallatások kellemetlenségeitől akart megszabadulni, amidőn Grossmannra vallott, aki falubólje és hirtelen az ő neve jutott eszébe. Groza egybékint bevonulása előtt mint várbeli közszégi inok több okmányhamisítást követelt el és váltóhamisításokhoz is segédkezet nyújtott. Grossmann Rezsőt természetesen azonnal szabadonbocsátották, visszaadták revolverét is, sőt az ezredes külön fegyvertartási igazolványt állított ki neki. Egybékint az egész eljárás alatt teljesen tisztához méltó udvarias elbánásban részesítették.

Nagy harisnyavásár

melyen szállított árákkal

Kötött harisnya, minden színben.....	Lei 25
Flohr harisnya, minden színben.....	Lei 53
Muslin harisnya, divatszínben.....	Lei 69
Céna muslin, minden színben.....	Lei 98
Selyemfű: pol harisnya, minden színben.....	Lei 125

BLATT -- Főter 13. szám
 Divatkegyekben és köztársaságban élelasi választok.

* Brassóban hirdetéseket, előfizetéseket felvevő és reklamációkat elintéző az Uj Kelet brassói képviselője, az Elekes Hirlapiroda Str. Portii 32.

Hallo 8-77 Unio gőzmosó! Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautókat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt. **Hallo 8-77**

KOZGAZDASAG

A romániai malomipar haldoklása

Irta Hoffmann Ödön,

a Kis és Középmalmosok Szindikátusának főtákará

— Második közlemény —

Köz tudomásu dolog, hogy eddig a vámmalmok körülbelül a felét állították elő az ország szükségletének. Az utóbbi években ez az arány a vámmalmok hátrányára kissé megváltozott. Általános a vámmalmok panasa a munka fokozatos csökkenéséről, úgy, hogy a közfogyasztásnak csak a háromnyolcad részét vehetik, amit a vámmalmok látnak el, öt-nyolcad rész a kereskedelmi malmokra esik. Számokban:

Tizenhátmillió belföldi fogyasztásból:
Erdélyre és Bánátra jut 3.7 millió mm
A többi országrészre 13.3 " "

Ebből a vámmalmokra jut:
Erdélyben 1.387 ezer mm
Többi országrészben 4.987 " "

Kereskedelmi malmokra jut:
Erdélyben 2.312 ezer mm
Többi országrészben 8.312 " "

Ebből egy vámmalomra jut Erdélyben naponta cca 230 kg., a többi országrészben cca 500 kg.

A vámmalmokra az arány pedig egyenesen katasztrofális. Ezen statisztika szerint a malmok kapacitásának, amint láttuk, körülbelül a 16—17 százalékát használhatják ki.

Még egy adat:

Az erdélyi és bánáti nagymalmok kapacitása	193 vagon
370 erdélyi és bánáti középmalmok kapacitása (1—3 vagon)	545 "
1630 erdélyi és bánáti kis vámmalom — enyhén 40 mm kapacitással	652 "
A többi országrész nagymalmainak kapacitása	360 "
A többi országrész 420 középmalmának kapacitása (1—3 vagon)	617 "
A többi országrész 2600 kismalma 40 mm kapacitással	1040 "
Összesen	3.407 vagon

ami egy évben 100 millió mm. Ezzel szemben:
buza és rozs 32 millió mm
és vetőmagra 6 " "

A malmok számára maradt tehát 26 millió mm., ami 100 millió mm.-nak majdnem negyedrész. Vagyis, ha Románia összes malmai hetenkint csak 2 napon át volnának üzemben, akkor is kényelmesen elláthatnák a teljes belföldi fogyasztást és még azonfelül exportra is örülhetnének.

Románia malmainak kapacitása hozzávetőlegesen, amint láttuk, naponta 3340 vagon, évente tehát 100 millió mm kényelmet tudnak felőrlni. Ez 150 kg.-jával számítva 66 millió embernek évi lisztigénye.

Míthogy pedig:

Románia lélekszáma	17.5 millió
Magyarország	8.0 "
Ausztria	6.5 "
Csehszlovákia	13.5 "
Jugoszlávia	15.0 "

Összesen: 60.5 millió

tehát Románia malmai ennek az öt országának lisztigényét az utolsó gramig fedezni tudná és maradna még 5 millió mm felesleg.

Hány malomra volna szükség Romániában?

Amint láttuk, a vámmalmokra esik naponta 20 ezer mm őrles. Napi 40 mm-ás, tehát nappali üzemben 20 mm-ás átlagu kismalmokat véve, 1000 vámmalom képes erre a munkára, tehát tisztán nappali üzemmel, de annak tökéletes kihasználásával a jelenleg létező vámmalmoknak a negyedrészét elvégezhetné a romániai vámmórlés.

A kereskedelmi malmokra esik napi 350 vagon, a nagy és középkereskedelmi malmok kapacitása pedig 1715 vagon, nappali üzemmel kerekén 855 vagon. A 350 vagonból az erdélyi és bánáti malmokra esik 160 vagon, ha tehát

a valóságos őrles szerint fennmaradó napi 190 vagon, a többi országrész nagymalmait közt felszatanán, 20 malom erre a célra elegendő volna.

Tehát Románia 17 millió mm-ás belső szükségletét a következő mennyiségű malmok volna képesek tisztán nappali üzemmel megoldozni:

1000 vámmalom á 20 mm	20 000 mm
30 ird. és bánáti keresk. malom	16 000 "
40 kereskedelmi malom a többi országrészből	19 000 "

1070 malom Összesen: 55 000 mm
vagyis 300 munkanapon 16 millió 500 000 mm.

Vétek volna ezekhez a szomorú számokhoz egy szó kommentárt is fűzni. A mai cca 5000 különböző típusu malom helyett nappali üzemű tartó 1700 malom... Bizony, bizony rettenetes perspektíva.

Azt hiszem, nem érdektelen, ha e helyen kivitelünk csökkenésével is foglalkozunk. Ter-

† A kolozsvári iparkamara akciója az árvízkarosult kereskedők és iparosok felsegélyezése érdekében. Közöltük, hogy legutolsó hivatalos helyről nyilatkozat hangzott el, melyben az árvízkarosult iparvállalatok részére cleső kölcsönt és adóelengedést helyeznek kilátásba. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara ma akciót indított asz irányban, hogy az árvíz által sújtott kereskedőket és kisiparosokat szintén részesítsék megfelelő támogatásban. A kamara vezetősége ezért felhívja mindazokat a működési körzetében lévő kereskedőket és iparosokat, akik az árvíz következtében valamilyen kárt szenvedtek, hogy erről nyomban értesítsék a kamarát. A beérkezett jelentéseket a kormány elé fogják terjesztani avval a kéréssel, hogy az árvízkarosult kereskedőket és iparosokat részesítsék megfelelő anyagi segitgében.

† Fizetésektelen lett Európa egyik legnagyobb filmvállalata. Bősből jelentik: Európa egyik legnagyobb filmvállalata, az „Aga” bizonytalan időre beszüntette működését. A részvénytársaság passzívai tizenhét millió sillingre rugnak, aktívái ellenben ez összeg tizedrészét alkotják s így a hitelezőknek 10 százalék jut.

† Hat amerikai pénzintézet fuziója. Newyorkból jelentik: Még amerikai viszonylatban is nagyjelentőségű tárgyalások vannak

menykhivitelünk visszaesett a felénél is jobban. Amíg 1924 első 9 hónapjában 121.702 tonna buzát vittünk ki 1.214.481 lej értékben, addig 1925. év első 9 hónapjában csak 4.190 tonnát 57.864 lej értékben. A visszaesés tehát csak a buzakivitelénél egyedül 1.156.617 ezer lej értékű, tehát körülbelül akkora összeg, mint amennyivel külkereskedelmi mérlegünk passzív. De egy félmilliórdnál nagyobb a kivitel visszaesése a kukoricánál is. Amíg ugyanis 1924 január—szeptemberében 577.938 tonna kukoricát vittünk ki 4.865.704 lej értékben, addig az idén ugyanezen idő alatt 406.077 tonnát 3.673.173 lej értékben.

Visszaesett hasonló arányban a rozs, zab, árpa, búkköny kivitele is. Liszt kivitelünk hanyatlása pedig egyenesen katasztrofális volt. Alig egyharmadát vittük ki ez idén annak a mennyiségnek, amiért a múlt évben jó valutákat hoztunk be az országba. Amíg 1924 első 9 hónapjában 88.674 tonna lisztet vittünk ki, 1925 megfelelő időszakában csak 14.783 tonnát. A liszt árának emelkedése folytán az értékben nem ilyeu nagy az eltolódás, de ott is ötszörös, 1924-ben a kivitt liszt értéke 1.865.308 ezer lej volt, 1925-ben csak 265.176.000 lej.

Az exporthoz a vámmalmoknak egyáltalán nincs, a vegyestípusú malmoknak pedig alig van közük. E tekintetben tehát csak a nagymalmok jöhetnek számításba. A 2 millió mm exportőrlelssel a kereskedelmi malmok anyaga 12.5 millió mm gabonára növekszik. Vagyis a remélhető export a mai 15%-os kihasználás helyett a kapacitás 20 százalékos kihasználását tevé lehetővé a nagymalmoknak.

† A franciáországgal szemben fenálló román adósságok rendezése. Bukarestből jelentik: Diamandi párisi meghatalmazott miniszter közölte, hogy Franciaországgal a háborús adósságok rendezésére január 15-én megkezdődhetnek a tárgyalások és kérte a kormányt, hogy küldje delegátussait a tárgyalásokra.

† Vissza kell fizetni a magyar hadikölcsönkötvények lombardkölcsönit. Budapestről jelentik: A magyar államadósságokról szóló törvény 1923 végéig adott halasztást azoknak, akik 1921 január elseje előtt lombardkölcsönt vettek fel a magyar jelzással ellátott hadikölcsönkötvényekre. A pénzintézeti központ most felhívást bocsátott ki, hogy azok, akik az Osztrák-Magyar Banktól nosztrifikált hadikölcsönkötvények ellenében kölcsönt vet-

BROADCASTING

RADIO-KÉSZÜLÉKEKEN

HALLGAT AZ EGÉSZ VILÁG!

Romániában is az első helyen vezet

CLUJ: STR. N. JORGA 3 SZ.
BUCURESTI: RADIONEL BLD. BRATIANU 26 • CERNAUTI: ACRECO STR. MICKIEWICZ 2

tek fel, fizessék a kölcsönt januárig vissza, mert ellenkező esetben a kölcsönök fedezésére szolgáló kézi zálogtárgyakat minden további eljárás mellőzésével bírói közbenjárás nélkül értékesíteni fogják.

Nemzetközi mintavásár Párisban. A francia követség közli, hogy az 1926 évi nemzetközi árumintavásárt Párisban május 8 és 24 között fogják megtartani. A mintavásár látogatói és kiállítói a szokásos utazási kedvezményben fognak részesülni.

Leszállították a csehszlovák bankkamatlát. Prágából jelentik: A prágai bankhivatal újév napjától kezdve a hivatalos bankkamatlát félszázalékkal leszállította. A leszállítás következtében előreláthatólag a magánbankkamatokat is csökkenteni fogják.

Elárverezik az engedély nélküli behozott textilgépeket. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium legutóbbi körrendeletet intézett a vámvitalakhoz, amelyben a textilgépek behozatalánál szigorított eljárásra utasította őket. Amint ugyanis megírtuk, ócska textilgépeket egyáltalában nem, újakat pedig csak a kereskedelmi minisztérium engedélyével szabad behozni. Gyakran megtörtént, hogy a gépek megérkeztek, az engedély azonban még nem volt meg és így ezek hetekig állottak a vámraktárakban. Az új körrendelet utasítja a vámvitalakat, hogy ezeket a gépeket csak rövid ideig tartsák a vámraktárakban és ha az engedély nem érkezik meg és a címzett nem intézkedik a gépek elviteléről, árverezték el.

A kereskedelmi miniszter a gabona-standardizációról. Bukarestből jelentik: Tancor Constantinescu kereskedelmi miniszter a Viitorulban foglalkozik az exportilletékek redukálásával, a szabad zónák létesítésével, a gabona-standardizálásról és azt írja, hogy a standardizáció elérése azt jelenti, hogy a gabonák szelekciójával lesznek s ez nagy lendületet ad az exportnak.

Az osztrák bankok tisztviselőinek létszámát újabb 30 százalékkal csökkentették. Bécsből jelentik: Közel két éve tart már az osztrák gazdasági viszonyok szanálása. Az evvel járó „lépítés” főleg a bankszakmában volt nagyarányú és az 1924-es tisztviselő-elbocsátás 1925-ben is folytatódott. Az alábbi kimutatásból kitűnik, hogy a már lecsökkentett létszámmal dolgozó pénzügyintézetek 1925-ben is a tisztviselők mintegy 30 százalékat bocsátották el.

Létszám 1925
januárban decemberben

Wiener Bankversin	3141	2550
Kreditanstalt	2322	1890
Anglobank	2154	1100
Länderbank	1766	1080
Unionbank	1100	750
Verkehrsbank	1648	540
Bodenkredit	759	530
Escomptengesellschaft	669	515
Merkurbank	962	620

A helyzettel ismerős körök azzal számolnak, hogy a lépítés 1926-ban is fog folytatódni és különösen a tőzsde állandó stagnálása teszi feleslegessé a jelenlegi tisztviselő létszám megtartását.

TŐZSDE

Január 2-án

A lejt Zürichben 240 00, Párisban —, Budapest —, Bécsben —

Kolozsvár. Ünnepe miatt a devizaforgalom teljesen szűnt meg.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 10, Amsterdam 208 20, New York 517 25, London 2510 00, Páris 1945 00, Milánó 2087 50, Prága 1532 50, Budapest 72 55, Belgrád 915 00, Bukarest 240 00, Varsó 59 00, Bécs 73 00.

A bukaresti tőzsde zárva.

Róth

cipész
Szép-u. 2.
szám alatt
készülnek
a legújabb
divatu

olpó-
különlegességek.

Előállat- és huzexportőrök figyelmébe.

Mint a Spiegel Teetvérek wieni bizományos o'g megbízottjai, értesítjük a mélyen tisztelt exportőr és szeszgyáros urakat, hogy a fenti cég címére szállított vagy szállítandó előre vagy husra előlőget adunk.

Banca Industrială și Comercială S. A.
Igar és kereskedelmi Bank R.-T.
Cluj, Str. Gen. Neculcea 2.

butort, zongorát

Marosvásárhelyre és környékére
SZÉKELY és RÉTI

ERDÉLYI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermék, sztalosok furniészkegelyeiket legelőbban itt szereshetik be

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégibb és legjobb előkészítő tanintézte. Teljes anyagi felelősség mel ett készít elő középiskolai magánvizsgákra, érettségire vidéki tanulókat is.

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. J. 124-47.

Gajzágó Márton

Cluj, Str. Regina Maria No 24.

késos, működőszőrös, műszőrös, nlekelező telep.

חלפים וינר איממער
חלפים איממער

MARTIN PAL Jun.

Oluj, Plaşa Mihail Viteazul 25.

כשר ועלכווארען
עריינט אלעקלייא ועלכווארען
ענשעמאקעטעס ווערען פראכטעט פער נאכנאמע
פריידקראנט אונד וויסער איין פערלאנגען.

Mégis csak legjobb a késnélkül

„RASOL IDEAL“

borotváló por
mely az ország területén
higienia

szemponthól a legjobban
elismert borotváló szer,
az arcot nem marja és

kollektív hatást hagy utána. — Olvadjunk az
Mindenütt kapható. —
Egyedüli készítője: „IDEAL“
Csaak az „IDEAL“

Reszling József fodrász
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Sighetul-Marcu a tétel egyedárusítója Glanzman
Adolf i latszertár Str. Bogdan Voda 40

Urdessen az Uj Keletben

Likör nagykereskedők és italmérők figyelmébe!

A „Monitorul Oficial” hivatalos lap 139/27 számában 1925. június havában megjelent 1221 sz. magas királyi decretum szerint 1926. január 1-től mindazok, kik eddig likörök hideg uton való gyártásával foglalkoztak, a naptól fogva csak speciális autorizáció alapján, meleg uton és csak természetes liköröket készíthetnek, a talmérők maguk liköröket és rumokat hideg uton házilag, mint eddig, nem állíthatnak elő és italszükségletüket csak „Autorizált likörgyáraktól” szerezhetik be és ezt az ellenőrzés alkalmával igazolni tartoznak.

Likörnagykereskedők és italmérők figyelmébe ajánljuk

Románia legjobban berendezett és a Ministerul Sanității Publice București által 14226/1923 számmal autorizált gőzüzemű „Bogsza” likörgyárunkat melynek természetes uton előállított gyártmányaiért felelősséget vállalunk.

Likör nagykereskedőknek

továbbárusítás céljából nagyobb vételnél megfelelő kedvezményes árakat és feltételeket nyújtunk.

BOGNÁR & SZÁNTÓ

Erdélyi Kereskedelmi Részvénytársaság, Oluj, Calea Regele Ferdinand 70. Likörgyár, bor, sör és szesz-nagykereskedők.

Interurbán telefon: 3-32.

Távíratí cím: „Bogsza”.

AP RÓHIRDETÉSEK

Egyesze 11 és 12 évnél egy sző 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb próbírdetés 30 lej. Állást keresők nek 20% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Mérlegképes könyvelő
nő keresek melletti be-
lépésre. FISCHER ügy-
vezető, Cluj 428

Önálló kiszolgáló segédet
keresek a rőfös és divat-
szakmában. Szombaton
záru. Csakis első erők
fényképes ajánlatát kérem
Satu-Mare, Spitz Béla.

Magánjártó öntvényeket
nyerem és megmunkálva
szállít Friedlich Testvérek
gépgyára, Timisoara.

HUNWALD

Cluj, Str. Vlahuta (volt
Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló és tükör-
gyár. Táblavég raktár
és üvegcsiszó vállalat.
Hibás tükör újrafon-
sorozása 1007

Két fiatalember külön-
bajratu szobában lakást
és jó kőser kosztot kap-
hat. Egyetem-u. 5, ajtó 3.

Keresek azonnaira Cluj
forgalmas helyér, lehető-
leg portális üzlethelyisé-
get. Cim: Rozenberg János
Oradea-Mare, Teleki-u. 4.

Butorozott szoba kiadó,
ágytátt egy leány lakást
kaphat. Cim: Hadnagyvá,
Calea Victoriei 64.

Petroseni főutójának leg-
sőbb helyén egy nő di-
vat confectio és szabóság-
ban jól bevezetett üzlet
b. rendezés el és áruval
vagy anélkül eladó. Bö-
vebuet Löwi Sándor, —
Felsősnál.

Nyomdák! Könyv- kötészetek!

Füződrót
minden számban és
mennyiségben állít-
gat ki gyári áron a Tip
Fraternitas
Cluj, Str. Baron L.
Pop 10. Ajánlatlalt
szívesen szolgálok.
Nagyobb tételnél
villók-e is utazunk.
Telefon: 10-47, 2-28

Libamájai

átatlant, legm. gasabb
ár mellett

Vesz - Baumhaft

Cal. Reg. Ferdinand 10
(v. Wesselenyi M.-u.)
Hatal az udvarban

43 éves, nős írt, vállas
faisztvisező, aki a ke-
ményfa szakmában már
26 éve működik, megfe-
lelő állást keres. Szíves
megkeresések „Sorgalm-
mas” jellegre a lap kiadó-
hivatalába kérektek.

Magánjártók

izléses ajándéktár-
gyak. Briliáns ék-
szerek. Dismutár-
gyak. Jeggyűrűk.
Divatos függők.
Arany karórák

és bármilyen ékszer- és óráruval
szóidárakon, dús vászárakban talál

Löbl Ákos

ékszerész, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand
16. Szemben a Renaissance áruházal

Pályázati hírdetés.

Az aradi neolog izr. hitközség a meg-
üresedett tőkántor állásra pályázatot hir-
det. A szükséges bizonyítványokkal fel-
szerelt ajánlkozások benyújtására kitűzött
határidő 1926. január 31. Az állásra
csak oly kiváló hangu kántorok pályáz-
hatnak, kik megfelelő zenei és héber tu-
dással bírnak és a liturgiában tökélete-
sen jártasak. Utiköltséget csak a meghi-
vottnak térítünk meg.

Arad, 1925. december 29.

Az aradi izr. hitközség
előljárósága

Gladys

cipőkrémmel drágább van,

de jobb nincs.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Dolly. Szerda délután négy órakor az idei évad
legkedvesebb operettjüdjönása a Dolly van műso-
ron. Szerepeit ismét Neményi, Erányi, Ihász, Dasy
és Leövey játsszák. Az előadást lezállított hely-
árakkal tartják meg.

Uriemberek. Garlaworthy Uriemberek-je a világ
összes nagy színpadon már színre került, Erdély-
ben a bemutatója Kolozsvárott lez leelőző. Az
igazgató rendezése mellett a legnagyobb apará-
tussal folynak a próbák, úgy hogy a jövő hét péntek-
től meg rhatják az Uriemberek bemutató elő-
adását. A publikumot hatalmas szenzáció és me-
lepítés fogja érni az Uriemberekkel.

Tündérkirálykisasszony. Csütörtökön este a
leányevőlt otthon jétkonyólu előadást tart a
színházban. Ezen az estén a társaságok legtehetsé-
gesebb műkedvelői minte y nyolcvan hölgy és ur
előadják Lévy ope ettjét a Tündérkirálykisasszonyt
és Ihász Vö. ösmalom paródiáját a Diva'malmot.

Magyar Színház heti műsora

Vasárnap d. u. től 3 kor: Juhászlegény, szegény
juhász legény (Operett, 5-ödször. Mérsékelt
helyárakkal. Sorozat 181)

Vasárnap d. u. 6 kor: A név elen hűj (3-adszor.
Leszállított helyárakkal. Sorozat 182)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: Pompadour
Pintér Bőke fellépésével. Rendes helyárak.
Napi bérlet 57 sz. A. Sorozatszám 183)

Hétfő: Nagy nő (Operett. Bérletszűnetben. Kará-
csanyi Ili. Neményi, László, Ihászsal. Soro-
zatszám 184)

Kedd: Nincs előadás.

Szerda d. u. 4-kor: Dolly (Neményi, Ihász, Dasy-
v. l. Leszállított helyárak. Sorozat 185)

Szerda este 8-kor: Frakita (Karácsanyi, László,
Ihászsal. Bérletszűnet. Sorozat 186)

Csütörtök: Tündérkirálykisasszony (Operettjűd-
ság, először.) — Divat'malom. (A Vörös
malom paródiája, először. Jötkonyólu mű-
kedvelő előadás. Mérsékelt emelt helyárak-
kal. Bérletszűnet. Sorozat 187)

Péntek: Uriemberek (Ujdonság, először. Premie-
lért 26 szám. Torozat 188)

Szombat d. u. 4-kor: Kabaró-előadás, új műsorrall.
A bűvös szék. Repriz. Új magánjármok. —
(Ujdonság először) Or. w p. rodia (Leszállított
helyárakkal. Sorozat 189)

Szombat este 8 órakor: Uri mberek (Napi bérlet
58 szám B. Sorozat 190)

Vasárnap d. u. től 3 kor: Tündérkirályi isasszony
(2-ödször). Divat'malom (Jötkonyólu mű-
kedvelő előadás. Rendes helyárakkal. So-
zatszám 191)

Vasárnap d. u. től 6-kor: Uriemberek (Ujdonság
harmadszor. Leszállított helyárakkal. Soro-
zatszám 192)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: O. low (Rendes
helyárak. Bérletszűnet. Lengyel Irénell, Ne-
ményi, László, Ihászsal. Sorozat 193)

Hétfő: Uriemberek (Napi bérlet 59 szám A. Soro-
zat 194)

Eau de Cologne

Kapható
minden szakbavágó üzletben.

Pierre borotva-pengét.

A legjobb fémkerék, a legtekéletesebb gyárt-
mány. Garantált minőség.

1800

Hölgyeim!

Ta halmozott raktár
miatt **rendkívül**
olcsúsított!

Daft'n kalapok 150 lej
Filo divatformák 175 lej
Bárony modellak 250 lej

IDEAL kalapüzlet
Cluj, Calea Regale Ferdinand 8.

Raglanok

öltönyök,

gyerek-kosztümök

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruhaza
Cluj, Piața Unirii (Főter) 14

Rendkívüli alkalmi árak!

I-a színes french ing csak 260 lej

Selyem elejű ingek, legfino-
mabb kivitelben csak .. 350 lej

WEISS SIEGFRIED

kalap- és uridivat áruházá-
ban, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10 sz.

Slessen a

Magasin

Elysee-

be, Cluj, Cal. Regele Ferdinand No 22.

(volt Wesselenyi Miklós utca)

Ahol üzletá szervezés miatt az

összes rövid és kötött árakat

női, férfi és gyerek harinyák, kesztyűt, him-
zés, cipőket, kalapbásonyt, kalaphelláke-
ket és az összes raktáron levő árut, amíg a
készlet tart

rendkívül olcsó áron árusítjuk

UJ KELET

KÖNYVOSZTÁLYA

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Nyelvtanuláshoz segédkönyvek.

Eszperanto	55
Eszperanto (kultúra)	20
An ol (Rozsnyai)	160
Franciá	160
Héber (Sfat Amenu)	150
Német	160
Román	160
Román (Dávid György dr.)	80
Román-magyar, magyar-román szótár (Dr. Dávid)	160
Román-magyar szótár (Dr. Cherestesiu)	250
Román nyelv: an (Dr. Cherestesiu)	50

K vánatra részle es ajánlatlalt szolgálunk
bármely nyelv szótáira és nyelvkönyveire
vonatkozólag.